

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІ НУ «ОМА»

_____ Чимшир В.І.

« ____ » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Дії під час аварій. Пошук і рятування на морі»

Рівень вищої освіти: Перший

Ступінь вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 27 Транспорт

Спеціальність: 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація: Судноводіння

Дунайський інститут

Кафедра навігації і управління судном

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Дії під час аварій. Пошук і рятування на морі» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра «Судноводіння»

Розробник: Коротченков Микола Павлович – старший викладач кафедри навігації і управління судном.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри навігації і управління судном.

Протокол від « ____ » _____ 2019 р. № ____

Завідувач кафедрою

О.Б. Даниленко

Секретар кафедри

С.Г. Сошніков

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Дії екіпажу під час аварій, пошук і спасіння на морі» є формування системи професійних знань та умінь у керуванні діями екіпажу судна у випадках аварійних ситуацій під час практичної роботи на судах морського та річкового флоту на посадах, що передбачають кваліфікаційні характеристики спеціальностей та відповідають вимогам: Правилам II/1, II/2 глави А – II, ПДНВ – 78/95 та специфікації мінімальних стандартів компетентності А – II/1, А – II/2, А – VI/1 – 4, А – V/2, А – VI/1 – 2, А – VI/1 – 3 Міжнародного кодексу ПДНВ – 78/95 (STCW Code).

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Передумовою вивчення дисципліни є раніше набуті знання під час вивчення дисципліни «Безпека та охорона на морі».

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог наступних розділів Кодексу з підготовки і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками:

- розділу А-II/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітана суден валовою місткістю 500 або більше»;
- розділу А-VI / 1-2 «Специфікація мінімального стандарту компетентності в області протипожежної безпеки і боротьби з пожежею».

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

СК5 Знання та уміння проводити дії під час отримання сигналу лиха на морі. Здатність координувати пошуково-рятувальні операції.

ФК3 Здатність розробляти план и дій під час аварійних ситуацій та схем боротьби за живучість судна, а також здійснювати дії у випадку аварійних ситуацій

ФК7 Здатність до проведення навчальних занять та тренінгів на борту судна.

Програмні результати навчання:

РН3. Знання основних принципів несення ходової навігаційної вахти та управління особовим складом на містку.

РН6. Знання систем повідомлень, забезпечення радіозв'язку під час пошуку, порятунку та у випадку аварій.

РН13. Уміння приймати рішення та проводити дії у непередбачених умовах, зокрема під час аварійних ситуацій та отримання сигналу лиха на морі, для захисту та безпеки пасажирів, екіпажу, судна і вантажу, координувати пошуково-рятувальні операції.

Кількість кредитів ЄКТС: 3.

Форма підсумкового контролю: залік.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Дії екіпажу у випадку аварії, пошук і спасіння на морі» передбачає здобуття студентами наступних результатів навчання за навчальною дисципліною.

Знання:

– принципів організації роботи екіпажу по усуненню різних типів аварій на судні;
– Керівництва по діям в аварійних ситуаціях на судні, розкладу по тривогах, судової аварійної папці, судового плану оперативних надзвичайних заходів по боротьбі із забрудненням моря, аварійних контрольних листах рекомендованих дій (Emergency Check Lists);

– правил безпеки, планів і порядку дії в аварійних ситуаціях, розробки спеціальних дій на судні при аваріях.

Вміння:

– оцінювати аварійну ситуацію і приймати ефективні дії для її усунення;
– діяти при зіткненні, посадці на мілину, при пошкодженні корпусу, під час пожежі, за сигналом «людина за бортом», при залишенні судна, при затопленні, при отриманні штормового попередження, виході з ладу рульового пристрою, виході з ладу електроенергетичної установки, виході з ладу двигуна.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Заочна форма навчання,				
	4 курс/ 3 курс СТН				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Дії під час аварій					
1. Зміст дисципліни. 2. Міжнародні і регіональні документи, які регламентують дії, пошук і рятування на морі. 3. Процедури підготовки та навчання екіпажу і пасажирів методам боротьби за живучість. 4. Суднові плани дій у надзвичайних ситуаціях. Розклади по тривогах. 5. Порядок дій екіпажу відповідно до сигналів тривоги під час аварій.	4/1	2/1	2/0	-	ІМО 7.03, 7.01

6. Організація і першочергові дії після зіткнення, після посадки на міліну. 7. Початкова оцінка та процедури боротьби за живучість судна. 8. Заходи застереження для захисту та безпеки пасажирів і екіпажу. 9. Управління пасажирами та іншим персоналом під час аварійних ситуацій.	4/3	2 /1	2/2	-	ІМО 7.03, 7.01
10. Дії по використанню засобів рятування. 11. Рятування людей з потерпілого лиха судна.	3/1	1/1	2/0	-	ІМО 7.01, 7.03
Розділ 2. Пошук і рятування на морі					
1. Процедури Міжнародного авіаційного пошуку і спасінню (ІАМСАР) том ІІІ 2. Негайні дії. 3. Підготовка на судні.	1/1	1/1	0/0		- ІМО 7.03, 7.01
4. Загальні морські поняття застосуванні при рятуванні. Надання допомоги судну що потерпає лихо. 5. Координація операцій по пошуку і рятуванню. 6. Рятувальні операції «Людина за бортом».	4/3	2/1	2/2		ІМО 7.03, 7.01
7. План пошуку. 8. Схеми пошуку. 9. Завершення пошуку.	4/3	2/1	2/2		ІМО 7.03, 7.01
Всього за розділом 1+2:	32	16	16	-	X
Всього аудиторних годин:	20/12	10/ 6	10/6	-	X
Самостійна робота (години):	70/78				X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни:	90/90				X

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять:

1	Процедури підготовки та навчання екіпажу та пасажирів методам боротьби за живучість судна і спасіння на морі.	Методичні вказівки до практичних робіт, ПДНВ – 78/95, НБЖС – 86, конспект лекцій, судові чек-листи, Документ СУБ «Керівництво по управлінню безпекою», ПК і відеопроєктор.
2	Організація дій екіпажу та пасажирів в разі виявлення потенціальної аварії.	Методичні вказівки до практичних робіт, ПДНВ – 78/95, НБЖС – 86, конспект лекцій, судові чек-листи, Документ СУБ «Керівництво по управлінню безпекою», судовий план дій в аварійних ситуаціях, IAMSAR v.III. (КМАМПП), ПК і відеопроєктор.
3	Дії і процедури екіпажу в разі використання засобів рятування.	Методичні вказівки до практичних робіт, ПДНВ – 78/95, НБЖС – 86, конспект лекцій, судові чек-листи, Документ СУБ «Керівництво по управлінню безпекою», судовий план дій в аварійних ситуаціях, IAMSAR.III.(КМАМПП), ПК і відео проєктор.
4	Процедури і практичне маневрування під час по рятувковій операції «Людина за бортом».	Методичні вказівки до практичних робіт, конспект лекцій, судові чек-листи, морська навігаційна карта, прокладочний інструмент, судовий план дій в аварійних ситуаціях, IAMSAR v.III. (КМАМПП), ПК і відеопроєктор.
5.	Дії і розрахунки плавання і виконання схем пошуку при рятувальних операціях.	Методичні вказівки до практичних робіт, конспект лекцій, судові чек-листи, морська навігаційна карта, прокладочний інструмент, IAMSAR v.III. (КМАМПП) , ПК і відео проєктор.

5. Завдання для самостійної роботи

Перелік видів самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни (для заочної форми);
- підготовка до практичних занять.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ«ОМА»).

Форма семестрового контролю:

Заочна форма навчання 4,5 років – екзамен

Заочна форма навчання 3 роки – залік

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою)
1.	Знання принципів організації екіпажу щодо забезпечення живучості судна	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу	ПДНВ – 78/95 СОЛАС – 74 Суднові чек-листи
2.	Знання суднової документації «Керівництва по діям в аварійних ситуаціях на судні, розкладу по тривогах, суднової аварійної папці, аварійних контрольних листах рекомендованих дій (Emergency Check Lists)	Виступ на практичних заняттях	СОЛАС – 74 Суднові чек-листи Звіт виконання лабораторних робіт
3.	Знання процедур дій під час надзвичайних ситуацій на судні	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу	ПДМНВ – 78/95 КМАМПП Суднові чек-листи
4.	Уміння визначати стан остійності і непотоплюваності судна після аварії	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу на практичних заняттях	СОЛАС – 74 Інформація по остійність і непотоплюваність для капітана
5.	Знання принципів управління екіпажем і пасажирями під час аварійних ситуацій	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу на практичних заняттях	ПДМНВ – 78/95 СОЛАС – 74 КМАМПП
6.	Уміння користуватися та вести необхідну суднову документацію	Виступ на практичних заняттях	ПДМНВ – 78/95 РШСУ – 98
9.	Знання дій по використанню засобів рятування	Виступ на практичних заняттях	ПДМНВ – 78/95 КМАМПП
10	Знання загальних положень Керівництва IAMSAR том 3	Виступ на практичних заняттях	КМАМПП Звіт виконання лабораторних робіт
11	Практичне маневрування під час по рятувкової операції «Людина за бортом»	Практичні роботи	КМАМПП Морські навігаційні карти Прокладочний інструмент
12	Розрахунки плавання і виконання схем пошуку при рятувальних операціях	Практичні роботи	КМАМПП Морські навігаційні карти Прокладочний інструмент Звіт виконання лабораторних робіт
13	АКР	Виконання тестових завдань	
5.	Знання принципів управління екіпажем і	Усна відповідь на запитання теоретичного	ПДНВ -78/95 СОЛАС-74

	пасажирами під час аварійних ситуацій.	матеріалу на практичних заняттях.	КМАМПП Суднові чек-листи.
6.	Уміння користуватися та вести необхідну суднову документацію.	Виступ на практичних заняттях.	ПДНВ-78/95 РІШСУ-98 Суднові чек-листи.
9.	Знання дій по використанню засобів рятування .	Виступ на практичних заняттях.	ПДНВ-78/95 КМАМПП Суднові чек-листи.
10	Знання загальних положень Руководства IAMSAR том 3	Виступ на практичних заняттях.	КМАМПП Звіт виконання лабораторних робіт.
11	Практичне маневрування під час по рятувкової операції «Людина за бортом».	Практичні роботи	КМАМПП, Морські навігаційні карти, прокладочний інструмент . Суднові чек-листи.
12	Розрахунки плавання і виконання схем пошуку при рятувальних операціях .	Практичні роботи	КМАМПП, Морські навігаційні карти, Прокладочний інструмент. Суднові чек-листи. Звіт виконання лабораторних робіт.
10.	АКР	Виконання тестових завдань	

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань;
Добре	В	демонструє знання вище середнього рівня; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	С	демонструє знання середнього рівня; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; формулює висновки з окремих питань; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу,

		здатний застосовувати його на практиці.
Задовільно	D	демонструє задовільні знання; не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; відповідає на окремі питання; формулює висновки з окремих питань; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
	E	демонструє знання на рівні мінімальних вимог; відповідає на окремі питання, які обговорюються; не виявляє належної активності при обговоренні питань; неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Незадовільно	FX	не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи. Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).

9. Рекомендована література

Основна:

1. Кодекс торгового мореплавания Украины, Одесса: Латстар,1999, – 128с.
2. Конвенция об охране человеческой жизни на море. СОЛАС – 74.
3. Конвенция о международной организации морской спутниковой связи. ИНМАРСАТ.
4. Конвенция ПДНВ – 78/95.
5. Международный Кодекс по спасательным средствам.
6. Международный Кодекс по системам пожарной безопасности.
7. Руководство по международному авиационному и морскому поиску и спасению(IAMSAR) том III. Укрморинформ. Одесса 2000 – 431 с.
8. Демидов В.В., Петраков А.А., Абрахманов В.Г., Колегаев М.А. Управление борьбой с пожаром на судне. Колегаев М.А., Иванов Б.Н., Басанец Н.Г. Безопасность жизнедеятельности и выживание на море. Учебное пособие, Одесса, 2008.
9. Крымов И.С. Борьба за живучесть судна и спасательные средства. – ТРАНСЛИТ, 2011.
10. РСШУ – 98.ЮжНИИМФ,1998-111 с.
11. Шарлай Г.Н. .Управление и маневрирование судном (<http://moryak.biz/>).

Допоміжна:

1. Аксютин Л.Р. и др. Справочник капитана дальнего плавания .М.Транспорт, 1988.
2. Винницкий А.Г., Козырь Л.А. Рекомендации вахтенному помощнику капитана. М., Транспорт ,1991.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://moryak.biz/>
2. <http://deckofficer.ru/>

3. https://sinref.ru/000_uchebniki/04600_raznoe_1/920/009.htm
4. <http://морякам.рф/safe>
5. <http://um.co.ua/10/10-13/10-135.html>
6. <http://diplomba.ru/work/70738>
7. <https://mydocx.ru/2-118409.html>
8. <https://mga-nvr.ru/kursantam/esej/4th-kurs-eseu/shlyupki-i-ploty/152-ostavlenie-sudna.html>
9. <http://um.co.ua/1/1-4/1-42656.html>
10. РСШУ-98. ЮжНИИМФ,1998 <https://freedocs.xyz/pdf-454855118>
11. Кодекс торгового мореплавания Украины – Одесса:Латстар,1999-128с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17>

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни